

P. G. SKILLERN. *A case of dislocation of proximal phalanx of great toe.* — Röntgen-opnamen.

FRANK M. COULIN. *Case of foreign body in the rectum.*

New instruments and suggestions.

New kidney forceps.

A simplified colorimeter. — Voor de bepaling van de uitscheiding van phenol sulfophthaleine dienende.

Some inexpensive equipment for the physiologic laboratory.

The myringoscope.

A new retractor for the abdominal contents during peritoneal closure.

A simple tourniquet used in giving salvarsan intravenously.

VAN GILSE.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Dr. MURK JANSEN, *Das Wesen und das Werden der Achondroplasia.* Eine Abhandlung über Wachstumsstörung embryonaler Zellgruppen, verursacht durch Amniondruck in den verschiedenen Stadien der Skelettentwicklung (Anencephalie, Achondroplasia, Kakomelie). Stuttgart. Verlag von FERDINAND ENKE. 1913.

Ondanks den afschrikkenden titel blijkt het boekje van dr. MURK JANSEN (Leiden) aangenaam leesbaar geschreven. In het eerste deel geeft hij een beschrijving met talrijke afbeeldingen van de verschillende afwijkingen, die bij dezen eigenaardigen dwerggroei voorkomen, waaronder fotografische afbeeldingen en X-foto's van twee nieuwe klinisch waargenomen gevallen en van een tweetal dwergeskeletten. Daarbij blijkt, dat de op een vroeger tijdstip aangelegde skeletdeelen minder sterk in hun groei zijn gestoord dan de later aangelegde. (Dat op bldz. 16 regel 10 van onderen het omgekeerde staat, is allicht een vertaalfout; op bldz. 19, 33 en 92 vindt men de juiste opgave). Zoo zijn de vroeger aangelegde *halswervellichamen* beter ontwikkeld dan de later aangelegde *lendenwervellichamen*; de zuil der *wervellichamen* wordt naar beneden toe smaller in plaats van breder. Zoo is de vroeger aangelegde *humerus* minder sterk verkort, dan het later aangelegde *femur*. Bij een der skeletten was de *wervelkolom* tevens zeer belangrijk verkort, wat zelden voorkomt.

De geringe ontwikkeling der skeletdeelen blijft in het algemeen beperkt tot die, welke kraakbeenig worden aangelegd; de *schedelbeenderen*, met uitzondering van de *schedelbasis*, blijven vrij; evenwel zag schrijver in het geval, waar de *wervelkolom* veel te kort was, ook het harde verhemelte, dat zich evenals de *dekbeenderen* van den *schedel* uit *bindweefsel* ontwikkelt, te klein van afmeting.

Verder blijkt de *fibula* minder verkort te zijn, dan de *tibia*, wat niet

uit een verschil in den tijd, waarop zij worden aangelegd, is te verklaren; schrijver denkt aan de mogelijkheid, dat de tibia meer door de spieren wordt gedrukt, dan de fibula, en daardoor korter blijft.

Andere drukverschijnselen ziet hij aan den schedel; de ingezonken neuswortel, de verkorting en verkromming van de schedelbasis, de vernauwing van de choanen door dichterbij komen van het harde verhemelte tot de schedelbasis, de vernauwing in voor-achterwaartsche richting van het achterhoofds gat, het naar voren gebogen zijn van de schub van het achterhoofdsbeen wijzen er op, dat de schedel van gelaat naar achterhoofd is samengedrukt geworden.

Een dorso-lumbale kyphose wijst op een samengedrukt zijn van de wervelkolom in de lengterichting.

Schrijver stelt zich voor, dat de druk, welke deze vormveranderingen heeft bewerkt, de druk is, door het amnion uitgeoefend, dat, te nauw zijnde, het embryo als het ware tracht op te rollen.

Wanneer moet deze druk hebben gewerkt? Natuurlijk in den tijd, dat het amnion reeds normaliter het embryo nauw omsluit, dus niet in de latere, maar in de eerste weken van het embryonale leven. Dat de schedel van den achondroplast geen breuken of scheuren vertoont, wijst er op, dat de druk heeft gewerkt, toen de schedel nog fibreus was. (Of deze conclusie geoorloofd is? Bij de kunstmatige schedelmisvormingen, die als volksgebruiken worden teweeggebracht, dus na de geboorte, ontbreken, voor zoover ik weet, breuken en scheuren evenzeer; ook in „die Entwicklungsstörungen des postfötalen Lebens” in SCHWALBE's handboek, en in hoofdstuk 7 van BARGE's dissertatie over de Marker schedels, wordt over breuken en scheuren niets vermeld).

Verder vindt men in de zware gevallen van achondroplasie de hypophyse en de sella turcica te klein; daar de hypophyse zich in de 2de en 3de week ontwikkelt, heeft vermoedelijk omstreeks dien tijd de ontwikkelingsstoornis, d.w.z. de pathologische amniondruk, plaats gevonden, en daar het skleroblasteem zich in de derde week gaat ontwikkelen (zoodat het weefsel, dat later skelet zal zijn, een zekere stevigheid krijgt), terwijl in de achtste week in het dan reeds gevormde kraakbeen zich been gaat vormen (en daardoor te stevig, te moeilijk vervormbaar wordt), komt schrijver tot de meening, dat in den tijd van de derde tot de achtste week de pathologische amniondruk moet hebben gewerkt.

Wat kan deze nu voor kwaad doen? Vooreerst kan hij mechanisch de vormveranderingen teweegbrengen, die de achondroplasie kenmerken en die hier boven reeds vermeld zijn, maar verder kan hij ook het weefsel in zijn groei belemmeren, of zelfs weefselementen vernietigen, doen afsterven. Hierbij zullen de cellen, die het hardst

groeien en het meeste voedsel noodig hebben, het sterkst lijden: „Der Vielfrass leidet bei Hungersnot am ehesten und am meisten”. Dus lijdt vooral het zich ontwikkelend skelet, want „es ist sicher, dass die Bildung des Knorpels (und der in ihm gebildeten Knochensubstanz) viel mehr Nahrung braucht, als alle andern Gewebe”. De pathologische amniondruk kan dus ook cellen vernietigen of in hun groei belemmeren, en vandaar, dat nog verschillende andere aangeboren afwijkingen door schrijver aan het nauwe amnion worden toegeschreven, waarbij de mechaniek van het ontstaan dier misvormingen wordt uiteengezet en ook de onvolkomen aanleg der hypophyse eenige bijzonderheden moet verklaren.

De lezer van het *Tijdschrift* zou zich de vraag kunnen stellen, of het boekje belangrijk genoeg is, om een uitvoerige bespreking te verdienen. Dat is m.i. wel het geval; vooreerst is het, naar ik meen, niet wel mogelijk, den inhoud sterker samen te persen, dan ik hier deed, en ik wilde doen uitkomen, dat het boekje verdient gelezen te worden om het strak doorvoeren van een hypothese.

Ik wilde echter nog enkele woorden aan het overzicht van den inhoud toevoegen; men heeft talrijke aangeboren afwijkingen toegeschreven aan fouten in het amnion; ik voel dat echter niet als een *verklaring* van het ontstaan der afwijking, misschien eer als een *vertoebeling*. Bij de achondroplasie bijv. (chondrodystrophia foetalis) zien wij, dat in den groei van het kraakbeen, en de omvorming daarvan tot been, een stoornis plaats vindt; de oorzaak is ons onbekend; geeft men nu de schuld aan het nauwe amnion, dat in dit boekje ook anencephalie, rachischisis, klompvoet, en bij andere schrijvers cyclopie, coloboma oculi, anophthalmus congenitus teweegbrengt, dan vragen wij ons dadelijk af, hoe dat amnion dan wel zoo nauw komt, en wij kunnen niet anders doen dan ons verbazen, op welke samengestelde manier (met totale vernauwing, vernauwing van de kopplooi, vernauwing van de staartplooi) met het amnion moet worden gemanoevreerd, om voor het raadsel der aangeboren misvorming, een ander raadsel, dat van het nauwe amnion in de plaats te krijgen.

Ik geloof, dat voor de pseudo-verklaring van de typische aangeboren misvormingen het amnion zijn tijd heeft gehad. VON HIPPEL schreef in 1900 over anophthalmus congenitus: „Sehr wohl denkbar ist es auch, dass abnorme Verhältnisse des Amnions durch Druck das Auge zerstören”. In 1906 schreef hij: „Nur für einzelne Fälle ist es sehr wahrscheinlich gemacht, dass die Augenanlage durch Druck des Amnions zerstört werden kann”. E. SCHWALBE schreef in 1908: „Die Cyclopie ist in einer grosse Reihe von Fällen wenigstens auf eine abnorme Enge der Kopffalte des Amnions beim Hühnchen zurück

zu führen, wie DARESTE gezeigt hat". In 1913 schrijft hij: „Die Cyclopie ist eine Missbildung, die keineswegs auf die Amnioten beschränkt ist, sondern auch bei Anamniern sowohl spontan vorkommt, als auch künstlich erzeugt werden kann; mit dieser Tatsache fällt die DARESTE'sche Theorie, zum mindesten kan sie nicht allgemein gültig sein". PAUL ERNST, die voor het ontstaan der cyclopie nog steunt op de proeven van DARESTE, en daarvoor dus gewicht hecht aan een amnion-stoornis, schrijft over de spleetvormingen in het centrale zenuwstelsel (rachischisis, anencephalie etc.): „Die neuere Zeit wird dazu gedrängt, den Bildungsmangel im Keime selbst zu suchen".

Wat zal later voor de „Bildungsmangel im Keime selbst" in de plaats komen?

W. M. DE VRIES.

J. VON MERING's *Lehrbuch der inneren Medizin*. Herausgegeben van L. KREHL. Achte verbesserte und vermehrte Auflage. Jena, GUSTAV FISCHER, 1913, 2 deelen. Prijs 16 mark.

Deze nieuwe uitgave van het reeds meermalen in dit *Tijdschrift* besproken leerboek, vertoont, bij vergelijking met de vorige, eenige belangrijke wijzigingen en toevoegsels. Gewijzigd is o.a. hier en daar de indeeling der besproken ziekten; gewijzigd is ook de uitwendige vorm van het werk: vroeger één deel, thans twee deelen. Toegevoegd is een afzonderlijk hoofdstuk, waarin door F. KRAUS de ziekten der endocrine klieren worden geschetst: de ziekelijke aandoeningen van het schildklierapparaat, waartoe dan BASEDOW's ziekte, het myxoedem en ook de tetanie worden gerekend; de pathologie der hypophysis, de akromegalie en de degeneratio adiposogenitalis; en de ziekten van „het bijnierapparaat", ADDISON's ziekte. Dit geheele hoofdstuk beslaat, bescheidenlijk, slechts 24 bladzijden. In een ahangsel worden dan in elf bladzijden ook nog even „Eunuchoidismus" en „Späteunuchoidismus" besproken. Toegevoegd is verder een hoofdstuk door W. HIS bewerkt, over constitutie-anomalieën en diathesen. Dit hoofdstuk telt slechts 9 bladzijden. HIS verrichtte daarmede alweder een waar kunststukje van beknoptheid. Het werk is verder nog verrijkt met een schets van de hand van O. DE LA CAMP, over: „Krankheiten aus physikalischen Ursachen", zooals de caissonziekte, de bergziekte, de zeeziekte, de zonnesteek, „Blitzschlag". Daarbij natuurlijk nog nonnulla alia: dat alles in 25 bladzijden geperst. Eindelijk is dit leerboek ook nog — de goede bedoeling is te prijzen — met een hoofdstukje „über traumatische Entstehung innerer Krankheiten und über Begutachtung im Sinne der Unfalls- und Invaliditätsgesetzgebung" verrijkt.